

Talousarvio vuodelle 2025

KH 18.11.2024

292/02.02.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Sari Karhu, sari.karhu(at)keuruu.fi, p.040 648 3929

Päätös

Esittelijä Kaupunginjohtaja Pajari Noora

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman.

Selostus

Kuntalain 110 §:ssä on säädetty kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelmakaudeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai netto määräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Keuruun kaupungin suunnitelmakausi on neljä vuotta eli kattaa vuodet 2025–2028. Suunnitelmavuosien aikana taseeseen kertynyt yli-/alijäämä ei saa kääntyä alijäämäiseksi. Taloussuunnitelman toteutuessa kaupungin taseessa olisi kertynyttä ylijäämää 3,9 miljoonaa euroa suunnitelmakauden lopussa.

Talousarvion laadintaa on haastanut hintojen yleinen nousu sekä inflaatiokehitys, minkä lisäksi henkilöstökulut ovat kasvaneet kunta-alan työehtosopimusratkaisun myötä. Merkittävä tekijä talousarvioesityksen laadinnassa on lisäksi ollut kaupungin mittavan lainamäärän aiheuttamat korkokulut. Kaupungin 55 miljoonan euron

lainakannalla puhutaan noin 1,5 miljoonan euron vuosittaisista korkomenoista.

Tuloverojen hyvä kehitys vuoteen 2024 verrattaessa auttoi tasapainon saavuttamisessa. Verotulojen ennakoitaan kasvavan noin 0,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 talousarvion laadinnassa on pyritty pääsemään 0-tulokseen, vaikka talousarviokehys-vaiheessa tulos oli vielä alijäämäinen noin 117 000 euron edestä. Tavoitteeseen on päästy toimialojen tarkan ja pitkäjänteisen työn tuloksena.

Suunnitelmakaudella on otettu huomioon valtuuston hyväksymät talouden tasapainottamisohjelmat. Ensimmäinen hyväksyttiin vuonna 2022 (kvalt 13.6.2022 § 21) ja toinen vuonna 2023 (kvalt 20.11.2023 § 51). Lisäksi talousarvion laadintaan vaikutti vuoden 2025 alusta voimaanastuva työvoimapalveluita koskeva TE-uudistus.

Tilikauden 2024 tuloksen (kaupunki+Vesi liikelaitos) odotetaan olevan alijäämäinen noin 0,7 miljoonaa euroa. Talousarviovuosi 2025 koko kaupungin (kaupunki + Vesi liikelaitos) osalta on laadittu nollassi. Suunnitelmavuosien 2026–2028 ennuste olisi muodostumassa selkeästi ylijäämäiseksi.

Vuonna 2025 koko kaupungin toimintakate on -24,6 miljoonaa euroa. Toimintakate on heikentynyt noin 1,9 miljoonaa euroa vuodesta 2024.

Keuruun kaupungin veroprosentteja ei muutettu edellisvuoteen nähden. Kunnallisveroprosentti on 9,10 prosenttia. Yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti ja yleinen rakennuksen kiinteistöveroprosentti on 1,30. Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,51, muiden asuinrakennusten 1,20, muiden asuinrakennusten 1,20 ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10. Yleishyödyllisten yhteisöjen rakennuksien kiinteistöveroprosentti on edelleen nolla.

Verotuloja on arvioitu kertyvän vuodelle 2025 noin 22,0 miljoonaa euroa ja valtionosuuksia 8,0 miljoonaa euroa. Verotulot kasvoivat vuodesta 2024 noin 0,6 miljoonaa euroa ja valtionosuudet kasvoivat 1,1 miljoonaa euroa. Valtionosuuksissa on huomioitu kuntien vastuulle siirtyvät TE-palvelut.

Käyttötalousmenojen kattamisen jälkeen jää vuosikatetta investointien ja lainojen rahoittamiseen noin 4,2 miljoonaa euroa ja tulokseksi saadaan nolla.

Kaupungin taseen kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2023 tilinpäätöksessä noin 4,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 alijäämäksi ennustetaan muodostuvan noin 0,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tulosennusteen ja talousarviovuoden 2025 ja suunnittelukausien 2026–2028 yhteenlaskettu kumulatiivinen ylijäämä suunnittelukauden lopussa on noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahoituslaskelmaan ilman uutta lainanottoa heikentää maksuvalmiutta noin 0,4 miljoonaa euroa.

1.000 € kaupunki+Vesi liikel.	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Vuosikate	4 248	4 503	4 361	3 791
Tilikauden yli- /alijäämä	0	292	269	-125
Kertynyt ylijäämä	3,4	3,7	4,0	3,9
Nettoinvestoinnit	-2 460	-2 445	-1 965	-1 825
Lainakannan muutos	-2 096	-2 286	-2 682	-2 240

Esityslistan liitteenä kaupunginjohtajan ehdotus talousarvioksi vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026–2028.

Talousarviokehys vuodelle 2025

KH 17.06.2024 § 142

Valmistelija	Taluspäällikkö Jari Jaakkola
Päätös	Hyväksyttiin.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Pajari Noora
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion 2025 suunnittelukehysten liitteen mukaisesti.

Selostus

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 110 pykälässä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon tulee ottaa toiminnallisten

tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoitustarve muutoin katetaan.

Yksittäisen talousarviovuoden tulos voi olla alijäämäinen, mutta taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien.

Talousarviokehys vuodelle 2025

Laadintakehyksessä ja lopullisessa talousarviopäätöksessä on huomioitava kuntalain edellyttämät talouden tasapainottamisvaatimukset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.11.2023 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2024–2027.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkuu edelleen. Sota ei tällä hetkellä nosta kulutushyödykkeiden ja tuotantohyödykkeiden hintoja. Pohjainflaatio on tällä hetkellä 2,87 prosenttia, mikä lasketaan ilman energian ja elintarvikkeiden hintoja. Tämän vuoksi EKP:n neuvosto päätti 5.6.2024 laskea ohjauskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,00 prosentista 3,75 prosenttiin. EKP:n päätös on tällä hetkellä jo koroissa mukana.

Lisäksi nykyhallituksen tuleva hallitusohjelma saattaa antaa merkittäviä kokonaistaloudellisia vaikutuksia kuntatalouteen, mihin tulee varautua.

Kaupungin kehystä vuodelle 2025 ovat toimialat tehneet ensimmäistä kertaa Accunan talousarvio-ohjelmassa. Toimialan luvuissa on mukana kahden prosentin palkkojen korotus sekä on otettu huomioon toimintakuluissa ja toimintatuotoissa talouden tasapainottamiseksi esitettyjä toimenpiteitä. Verorahoituksessa on mukana valtionosuuksiin sisältyvä TE-uudistus. Verotulot on arvioitu toukokuussa 2024 päivitetyn veroennustekehikon pohjalta. Veroennustekehikko päivitetään seuraavan kerran elokuun aikana. Verotulot ja valtionosuudet budjetoidaan Kuntaliiton, Verohallinnon ja VM:n laskelmien pohjalta.

Talousarviovuonna 2025 kehyksen toimintatuotot ovat 17,2 miljoonaa euroa, toimintakulut ovat 41,7 miljoonaa euroa ja toimintakate on 24,5 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintakate huononee vuoden 2024 talousarviomuutokseen nähden 1,6 miljoonaa euroa, kun toimintatuotot vähenevät 0,7 miljoonaa euroa ja toimintakulut kasvavat 0,8 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen vähentyminen johtuu pääasiassa valtion leikkauslistalla olevien hankkeiden vähentymisestä. Toimintakuluissa avustukset ovat kasvaneet 1,9 miljoonaa euroa, mikä johtuu TE-uudistukseen liittyvistä maksuista. Vaikka palkkoja korotettiin kaksi prosenttia, niin henkilöstökulujen määrä väheni 0,8 miljoonaa euroa.

Toukokuun arvion mukaan vuoden 2025 verotulojen kertymä on noin 22,1 miljoonaa euroa, joka on 0,6 miljoonaa euroa edellisen vuoden talousarviomuutosta enemmän. Syynä verotulojen kasvuun on, kun julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy päätös

ansiotulovähennyksen poistamisesta ja sitä korvaavan työtulovähennyksen korottamisesta. Toimenpiteen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa, mutta muutos toteutetaan kuitenkin kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraalisti siten, että verotulomenetysten korvauksia valtionosuuden erässä alennetaan vastaavalla euromäärällä. Kaupungin nykyinen kehys on laadittu siten, että kunnallisveroprosenttia (9,10 %) ei ole nostettu.

Valtionosuuksissa on odotettavissa myös lisäystä, koska niissä on mukana työllisyyden tehtävistä saatu valtionosuus. Tällä hetkellä valtionosuusarvio on 7,7 miljoonaa euroa. Valtionosuus kasvaisi noin 0,9 miljoonaa euroa verrattaessa vuoden 2024 talousarviomuutokseen.

Keuruun kaupungin korkokulut ovat vielä ensi vuonna korkeat. Kehyksessä on hyödynnetty Kuntarahoituksen arvioituja laskelmia. Korkokuluja ensi vuodelle korkosuojaus huomioiden on 1,6 miljoonaa euroa, kun vuonna 2024 korkokulut olivat 1,8 miljoonaa euroa. Poistot ovat 4,2 miljoonaa euroa. Poistot ovat vähentyneet 0,3 miljoonaa euroa vuoden 2024 muutetusta talousarviosta. Poikkeuksena vuoden 2025 kehykseen on se, että vuodelle 2024 tehdään arvonalentumiskirjauksia 0,5 miljoonaa euroa. Talousarviokehyksen alijäämä vuodelle 2025 on 117 650 euroa. Talousarvion tavoitteena on saada tulos vähintään nollassa.

Kaupungin nettoinvestointitaso on vuonna 2025 noin 2,1 miljoonaa euroa. Kaupungin tavoitteena on, ettei lainaa tarvitse ottaa. Pitkäaikaista lainaa lyhennetään ensi vuonna 2,5 miljoonaa.

Talousarviossa asetettavat tavoitteet ja aikataulu

Jokaisen tulosalueen toimintamäärärahat tulee arvioida niin tiukasti kuin mahdollista. Kaikista ei-välttämättömistä hankinnoista tulee pidättäytyä. Kaikkien tulosalueiden tulee selvittää toimintatapojen muutoksia, joilla aikaansaadaan kustannussäästöjä.

Lautakuntien on laadittava tulosaluekohtaiset talousarvioesityksensä kaupunginhallituksen esittämän talousarviokehyksen sisällä. Investointien osalta noudatetaan rahoituslaskelman mukaista investointimäärää.

Toiminnalliset tavoitteet tulee määritellä kaupunkistrategian ja toimenpideohjelmien mukaisesti.

Kehyksen antamisen jälkeen kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto käsittelevät talousarviota syyskuussa. Lautakunnat käsittelevät talousarviota lokakuun kokouksissaan.

Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota marraskuussa ja kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarvion joulukuussa.